

A photograph showing three hands of different ages (young, middle-aged, and old) touching the bark of a tree trunk. The hands are positioned on either side of the trunk, with the older hand on the right and the younger hands on the left. The background is a blurred natural setting with water and trees.

Järjestöavustusten kehittäminen

- Hyvinvointialueen ja kuntien rajapinta suhteessa järjestöihin
- Turvallinen siirtymä

- Työkalut hakemusten arviointiin ja avustusten priorisointiin

- Vaikuttavuuden arviointi, yhteistyön kehittäminen, uudet yhteistyön muodot

Hyvinvointialueen tukema toiminta

- Sotepalveluihin kiinnittyvä erityisliikunta- ja kulttuurihyvinvointityö
- Sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kohderyhmilleen tarjoama toiminta ja psykososiaalinen tuki sekä pelastusalan järjestöjen jäsenistölleen tarjoama toiminta
- Soten lapsiperhepalveluihin kiinnittyvä toiminta
- Mielensterveys- ja päihdepalveluihin kiinnittyvä toiminta
- Kriisityö ja kriisiapu
- Ikäihmisten ja muiden kotona asumisen tukemiseen liittyvä toiminta
- Sotepalveluihin kiinnittyvä työtoiminnan tukeminen
- Järjestöjen tarjoama toimintakyvyn tuki sotaveteraaneille ja -invalidille
- Pelastuslaitoksen toimintaan kiinnittyvä turvallisuus ja varautuminen
- Kylä- ja asukasyhdistysten turvallisuustyö

Toiminta-avustukset vuodelle 2023

- Haettu: 1 737 570 euroa, Myönnetty 894 316
  - Ilman STEA -kytköksellisiä päätöksiä: Haettu 1 070 170, Myönnetty 226 516

100 (108) hakemusta, joista 43(51) sai myönteisen päätöksen
5000€ tai alle 59 hakemusta, joista 35 sai myönteisen päätöksen
3000€ tai alle 31 hakemusta, joista 26 sai myönteisen päätöksen
20 järjestöä sai 1000€ tai pienemmän avustuksen

Turvallinen siirtymä: 2023 avustuksissa näkyy voimakkaasti kuntien erot (tälle kentälle kuuluvien) järjestöjen suorassa taloudellisessa tukemisessa

Valmistelussa pohdittavia näkökulmia

- Isot ja pienet järjestöt - mitä halutaan painottaa?
  - Isojen järjestöjen toimintaa helpompi seurata ja yhteistyörakenteita helpompi rakentaa kun myös järjestössä palkattua henkilökuntaa. Vapaaehtoisein verrattuna vahvuutena myös jatkuvuus.
  - Isommilta avustuksilta voi vaatia enemmän: tilastointi, raportointi, seuranta, tavoitteellisuus
  - Avustuksen koolla isompi merkitys: Edes parin kuukauden työpanoksen mahdollistavan avustuksen hinnalla lukuisia vapaaehtoistoimijoita
  - Pienten avustusten vaikutuksia ja merkityksiä vaikeampi arvioida yksittäisten toimintojen osalta, ja pieniä hakijoita äärimmäisen vaikea laittaa "paremmuusjärjestykseen" vaikka vapaaehtoistoimintaakin on monen tasoista, toisaalta tutkimusnäyttö puoltaa vapaaehtoisten tekemän työn positiivisia hyvinvointivaikutuksia
- Turvallisesta siirtymästä eteenpäin
  - Järjestelmässä oltava tilaa uusille toimijoille. Jatkuvuus on hyvästä, mutta aiemmin saatu rahoitus ei voi olla tae jatkosta
  - Avustusten piiristä tippumisesta tai avustussumman pienenemisestä tuskin tulee kiitosta, mutta mikäli halutaan antaa uusille mahdollisuus eikä jaettavissa olevan rahan määrä kasva merkittävästi myös tämä on välttämätöntä.

Täydellisessä maailmassa...

- Ihannetilanteessa avustuskokonaisuuteen mahtuu kolmenlaisia toimijoita tai toimintoja
  1. Pitkäaikaiset vaikuttavat yhteistyökumppanit
    - Järjestelmällinen tavoitteellinen yhteistyö, selkeä kytkös hyvinvointialueen omiin prosesseihin
    - Määrällisesti vähän, avustussummat mahdollistavat palkattua henkilökuntaa (yhdessä muun esim. Stea rahoituksen kanssa), jatkuvuus (esimerkiksi valtuustokausi kerrallaan)
  2. Elävä ja kehittyvä vapaaehtoisjärjestöjen kenttä
    - Pieniä paikallisia tai seudullisia toimijoita, vapaaehtoistyötä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi mahdollistetaan pienillä toiminta-avustuksilla, viestintäyhteistyöllä ja maksuttomilla tai edullisilla tiloilla
    - Määrällisesti paljon, avustussummat pieniä
  3. Uusia kokeiluita ja toiminnan kehittämistä
    - Vuosittain pieni kourallinen keskikokoisia avustuksia mahdollistamaan uusia kokeiluita tai muuta toiminnan kehittämistä
    - Korkeintaan muutama per vuosi, lyhytaikaisia/kertaluonteisia

Keskeisiä periaatteita

- Avustusten kohdentuminen toiminnan luonteen, ei toimijan mukaan
- Tuetaan sekä pieniä paikallisia, että laajemman alueen kattavia toimijoita

Suuntaviivoja

- Pienimpien avustusten erityttäminen omaksi kokonaisuudekseen yhdessä tai useammassa erässä (esim. Maks. 1000e ja 1001-3000e)
  - Määriteltävä portaittain minimiehdot – tai muut kriteerit jotka täyttämällä voi päästä mukaan
  - Ryhmittely kohderyhmien (lautakunnat) ja Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelman kärkien mukaan ja alueelliset päällekkäisyydet huomioiden
- Tavoite: Riittävän kevyt pienille vapaaehtoisjärjestöille, työkaluja suurempien avustusten vaikuttavuuden arviointiin

Kommentteja toimielimiltä

Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta

- "Lautakunta näkee tärkeänä, että järjestöavustuksien määrää tulisi kasvattaa ja sen myötä tukea asukkaiden matalan kynnyksen avun ja palveluiden saamista.
Lautakunta pohtii onko perusteissa määriteltävä haettava minimisumma sekä omavastuuosuus, jonka voi korvata työllä.
Lautakunta näkee tärkeänä, että järjestöavustuksia kohdennetaan myös hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä tekeville järjestöille, vaikka kriteereissä olisi päällekkäisyyttä kuntien myöntämien avustusten kanssa, koska sen nähdään tukevan kuntien ja hyvinvointialueen yhteistä tehtävää hyvinvoinnin edistämässä. Lautakunta pitää tärkeänä, että järjestöavustuksissa turvataan alueelliset näkökulmat."

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta

- Koskien toiminta-avustuksia:
  - "Lautakunta pitää tärkeänä pienten järjestöjen erillistä huomioimista avustusperiaatteissa, suunnitelmallisuutta järjestöavustusten myöntämisessä, yhteistyötä hyvinvointialueen kuntien kanssa asiaan liittyen sekä huomioimista, että Keski-Suomen hyvinvointialueen kunnissa on aiemmin ollut käytössä erilaisia käytäntöjä järjestöavustusten myöntämisessä. Lautakunta korostaa järjestöjen tekemän työn tärkeyttä."
- Koskien STEA-kytköksellisiä avustuksia:
  - "Lautakunta pitää tärkeänä, että
    - järjestöiltä tullaan pyytämään yhteismitallista tietoa vaikuttavuuden arvioinnin tueksi,
    - kumppanuussopimus toteuttaa strategian mukaisia tavoitteita ja
    - kumppanuussopimukset tehdään ja niissä määritellään yhteiset tavoitteet ja yhteiset mittarit.Lisäksi lautakunta toivoo, että hyvinvointialueen antamista järjestöavustuksista tiedot olisi julkisesti nähtävillä."

Kommentteja toimielimiltä, jatkuu

- **Järjestöjen ja seurakuntien vaikuttamistoimielin**
  - avustusten hakumenettely ei saa olla raskas erityisesti pienille yhdistyksille, mutta ei myöskään muille järjestöille,
  - kumppanuussopimusmallia valmistellaan parhaillaan. Valmistelusta on tarpeen järjestää keskustelutilaisuus järjestöjen kanssa
  - valmistelua esitellään järjestöfoorumiissa ja hyödynnetään kumppanuuspöytä
  - järjestöjen saaman rahoituksen monikanavaisuus sekä järjestöjen, seurakuntien ja hyvinvointialueen toimintojen tarkoituksenmukainen toteuttaminen päällekkäisten toimintojen välttämiseksi, tulee huomioida
  - STEA-rahoitusta (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus) koskeva neuvottelu on tarpeen hyvinvointialueen, toimielimen puheenjohtajiston ja järjestöjen kesken,
  - yhteinen keskustelu strategiajohtaja Anu Pihlin kanssa on tärkeä
  - hallitusohjelman linjaukset järjestöjen rahoitukseen on huomioitava,
  - avustusten myöntämisperusteisiin tulee luoda selkeät kriteerit,
  - avustushakemuksissa tulee vastata mm. siihen, miten avustettava toiminta vastaisi HVA:n strategiaan tavoitteisiin
  - vaikuttamistoimielin lupautui olemaan käytettävissä avustuskriteerien valmistelussa.
- Tulossa mm. Järjestöfoorumi, lakisääteiset vaikuttamistoimielimet

Kumppanuus -sopimukset

Kumppanuussopimukset paperilla

- rakennetaan **pitkäkestoista yhteistyötä** hyvinvointialueen ja keskeisten järjestökumppaneiden kanssa. Kumppanuussopimukset laaditaan enintään neljän vuoden pituisina kokonaisuuksina. Tavoitteena kumppanuussopimuksilla on viedä eteenpäin **hyvinvointialuestrategian** ja **strategian toimeenpano-ohjelman** tavoitteita.
- neuvotellaan tapauskohtaisesti hyvinvointialueen ja kumppaniorganisaation sitoumukset, tavoitteet sekä mittarit, joilla sopimuksen vaikutuksia ja pidemmällä aikavälillä vaikuttavuutta seurataan.
- ei voi olla järjestön ainoa rahoituslähde. Hyvinvointialueen avustus toimii toiminnan täydentävänä julkisena rahoituksena. Kumppanuussopimus ei välttämättä sisällä suoraa taloudellista tukea.

Kumppanuussopimukset käytännössä

- Toimintamalli kumppanuussopimusten käsittelyyn rakenteilla
- Rima riittävän korkealle
  - Aitoa kumppanuutta: Yhdessä yhteisten tavoitteen eteen tehtävää järjestelmällistä yhteistyötä
    - Yhteistyö ei vaadi kumppanuussopimusta
  - Linkittyminen hyvinvointialueen palveluihin ja prosessihin
- Hakemusten käsittely ennakoitavassa aikataulussa – ei lennosta
  - Rakenteilla säännöllisesti kokoontuva ryhmä
    - Näkökulmat palveluista ja konsernista
    - Pääsee vauhtiin syksyn aikana
  - Etukäteen tiedossa oleva kokousrytmi: Milloin ehtii mukaan käsittelyyn
    - Rytmitetään keskeisten rahoitushakujen mukaan
  - Päätösvalta: Strategiajohtaja (alle 100 000e), aluehallitus (isommat), ryhmä päätöksenteon tukena

Kiitos

www.hyvaks.fi

#hyvaks #hyväarkikaikille